

OIVALLUS

3

2. Tieto jäsentyy sisäisiksi malleiksi



Linkki tutkimukseen, jossa tutkittiin ihmisten muistinvaraisia piirroksia polkupyöristä. Piirrosten pohjalta rakennettiin prototyyppejä polkupyöristä. Mitä voit päätellä?

<http://www.booooooom.com/2016/05/09/bicycles-built-based-on-peoples-attempts-to-draw-them-from-memory/>

Representaatio

- Sana **representaatio** tarkoittaa ”uudelleen esittämistä”. Representaatiolla tarkoitetaan siis mielikuvaa tai mielen sisältöä, joka edustaa (tai ”esittää uudelleen”) mielen ulkopuolista todellisuutta.
- Myös muistikuva jostakin on representaatio, kuten muistikuva siitä, millainen koira on.
- Useat eri tilanteissa luodut representaatiot liittyvät yhteen niin, että ne muodostavat käsityksen yleensä. Tällöin puhutaan **sisäisistä malleista** eli **skeemoista**.
- Esimerkiksi mielikuvasi koirista luovat käsityksesi koirista yleensä. Tämän sisäisen mallin pohjalta kykenit arvioimaan, mitkä aikaisemmassa diassa esitetyistä eläimistä olivat koiria.

Mentaaliset kartat



- **Mentaaliset kartat** ovat tilaa koskevia sisäisiä malleja. Ympäristöstä tehdään jatkuvasti havaintoja, jotka vähitellen täydentävät toisiaan ja luovat yhdessä mentaalisen kartan.
- Esimerkiksi uuteen kaupunkiin muuttanut ihminen kiinnittää aluksi huomiota hänelle tärkeimpien kohteiden sijainteihin, kuten asunnon tai koulun. Sitten huomio kiinnittyy muihin kiinnostaviin kohteisiin.
- Skeema täydentyy vähitellen monipuolisemmaksi. Myöhemmin se vaikuttaa kognitiiviseen toimintaan yleisesti.

Palauta mieleen

- Selitä, miksi emme havaitse todellisuutta ”sellaisena kuin se on”.
- Miten sisäiset mallit vaikuttavat kognitiiviseen toimintaan?
- Selitä havaintokehän avulla, miten uutta asiaa koskevat sisäiset mallit muodostuvat.